

Интригата между София и Скопие или защо Путин игра вабанк?

Императорите прекрояват света

26MAY | Faktor.bg

Нито Русия може да си позволи да бъде съюзник на България, нито България на Русия

Николай Василев, политолог

На 24 май президентът на Руската федерация тържествено прие президента на Македония Гьорге Иванов. В момент, в който въпросният Иванов е подложен на безмилостни критики от Европейския съюз заради ролята му в задълбочаването на политическата криза в страната. На тази среща Владимир Путин направи нещо, което никой господар на Кремъл от Сталин насам не си е позволявал. Даде откровена

подкрепа на македонизма

Наистина и по времето на Брежнев Съветския съюз пускаше по някой второстепенен учен да лансира тезата, че „всъщност“ македонците никога не били българи, винаги говорили отделен македонски език и т.н. Обикновено последваха още по-унизителни клетви за вярност от страна на Тодор Живков и неговите приближени. Постсъветска Русия не си позволяваше подобно поведение. Елцин използва посещението си в България, за да признае Македония и изказа убеждението, че ние българите имаме най-точната оценка за положението там. По-късно Руската академия на науките вбеси Скопие като включи произведенията на възрожденските писатели от Македония в раздела

за българска литература. За македонска литература, отчетоха те, може да се говори през 20 век.

Владимир Путин не може да не си е давал сметка, че ако с нещо може да обиди огромното мнозинство българи това е с подкрепа за македонизма. Той няма как да не е осъзнал, че с изказването си ще засегне една чувствителна тема и за гърците. За тях Солунските братя са македонци, но Гьорге Иванов НЕ е. Приемайки го като представител на „македонските земи“ руският президент няма как да не се привиди в гръцките очи като поддръжник на евентуалните териториални претенции, които според Атина Скопие отправяла към тяхната провинция със същото име. Жестът на Путин едва ли ще спечели много привърженици и в самата Македония. Хората там са вече уморени от кризата и мнозина винят Иванов за нейното протакане, довело до бруталните сцени разиграли се в сградата на Събранието.

Въпреки всичко, Путин игра ва банк. Защо?

"Опишете ми географията на някоя страна и аз ще ви разкажа нейната история", е казал някога Наполеон. Сложните и често конфликтни отношения между България и Русия, от времето на княз Святослав до днес се дължат не толкова на нечия зла воля, а на факта, че

нито Русия може да си позволи да бъде съюзник на България, нито България на Русия

Русия е разположена в сърцевината на огромния суперконтинент Евразия. "Сърцевината" (The Heartland) – наречена така от Харолд Макиндръ – бащата на геополитическата наука – представлява една обширна равнина отделена от океаните от четири подконтинентални региона: Китай, Индия, Близкия изток и „същинска“ Европа. Африка в тази „карта“ е само един страничен „полуостров“, а Америка е „остров“. Макиндръ нарича „Сърцевината“ – оста на историята и вярва, че след като бъдат построени достатъчно железници интегриращи тази огромна равнина - този който я доминира ще доминира света. Историята доказва, че Макиндръ греши. Повече от два века Русия и СССР доминираха „Сърцевината“, но не можаха да доминират света. Нещо повече, подконтинентите – Китай, Индия, „Същинската“ Европа, а вече и Близкия изток притежават по-голямо население от това на „Сърцевината“. Икономиките на някои от тях са доста по-динамични. Слабата връзка на Русия с моретата не ѝ позволи да играе значима роля в далечния свят. Страната разполага само с две пристанища на открити океани. Но Мурманск и Валдивосток са разположени далеч от сърцевината на Русия. Петър Първи и Екатерина Втора осигуриха излаз на Русия на Балтийско и на Черно море, но това са вътрешни морета, свързани с океаните чрез тесни проливи, контролирани от потенциално враждебни сили. Докато Близкия изток е рядко населен, Русия мечтае да завладее Босфора и Дарданелите и дори за достигане до Индийския океан. Днес и без намеса на външни сили това не е по нейните сили. Вместо да „експлодира“ в експанзия, „Сърцевината“ имплодира. След разпада на Съветския съюз – най-голямата геополитическа катастрофа в съзнанието на Путин – Русия загуби и пълния си контрол над „Сърцевината“. Ако Украйна и Казахстан са враждебно настроени спрямо Русия – тя е на практика незащитима. Но дори те да са приятелски настроени спрямо нея, ако

са по-проспериращи от Русия, кохезията на Руската федерация ще отслабне значително. Какво би накарало карелите, чеченците и бурятите да живеят в една държава, ако има убедителни примери, че поотделно мога да се справят по-добре? Владимир

Путин пропусна „златния дъжд“

от приходи от високите цени на петрола и не превърна Русия в динамична икономика, която да привлича с висок стандарт и привлекателен социален модел. При създалата се обстановка, за Русия е жизнено важно да е заобиколена от пояс на несигурност, та нейните собствени граждани да са убедени, че само закрилата на Кремъл би ги предпазила от беди и катастрофи. Първостепенната задача на Русия е да не позволи на независима Украйна да се превърне в пример за подражание. Москва не желае това да се случи и в Кавказкия регион, а и на Балканите. Както се казва, нищо лично. За Русия това е въпрос на оцеляване! Това в България изглежда вече го разбират дори отявлените русофили. Все пак президентът не отиде на парада на Червения площад, а дори Волен Сидеров „се е кротнал“. Явно Путин няма кого повече да омайва и си свали маската. Заложил на

интригата между София и Скопие

Географията до голяма степен е предопределила историята и на българския народ. Той, по определението на агенцията Стратфор е гигантът на Балканите, но джуджето на Евразия. Векове наред или българите са доминирали Балканите, или самите те са били доминирани от външна на региона сила. Русия се залага за обединена България през 1878, но само защото вярва, че ако изобщо бъде позволено създаването на такава, тя ще е доминирана от Санкт Петербург. Именно страхът от подобно развитие кара западните сили да разкъсат народа ни в Берлин. Когато българите се еманципират от Русия, демократичния Запад няма проблем с независима обединена България. На Лондонската конференция получаваме излаз на Егейско море и трябва да последват не една, а две катастрофи, за да бъдем лишени от тази най-важен за нас геополитическа конфигурация. Но една обединена и европейска България е последното нещо което Русия желае. Конфликтът става неизбежен. През Междусъюзническата война Русия и България са скрити, а през Първата световна война – открити неприятели.

Стига се до нов драматичен обрат в „Македонския въпрос“. Интересът на България изисква тя да „жертва“ западна Македония, за да може да се закотви на Егейско море и да се съюзи с морските сили. Един гениален македонски българин Кръсте Мисирков разбира това. Той съзнава, че нито присъединяването на цяла Македония към България, нито създаването на автономна Македония „с българска боя“ е възможно. Всички други Балкански страни и Русия ще са твърдо против. Следователно българските дипломати, вероятно ще приемат подялба. Но за македонците, които до тогава са се определяли като българи, които ще попаднат под властта на Сърбия или Гърция – това ще е катастрофа. Затова той предлага да се работи за отделна македонска идентичност. Може би Сърбия, Гърция и Румъния ще преглътнат една отделна Македония, ако тя не е с „Българска боя“.

България не предава македонските българи и влиза в серия от отчаяни войни, но всичко завършва с катастрофа. ***Сред македонските българи избухва нещо като гражданска война, като „левите“ приемат идеята за компромис с Югославия и изграждане на нова идентичност – македонци – нито сърби, нито българи. Чрез коминтерна те получават подкрепа от Съветския съюз. „Десните“ отстояват българщината докрай, но единствените им съюзници са фашистите и нацистите.*** След Втората световна война „левите“ доминират, „десните“ са победени и дискредитирани. Но през 1991 година Македония получава независимост. Огромната част от потомците на възрожденските българи вече не са под чужд суверенитет. Ако двете страни се съберат, може би не в една държава, но в един съюз,

националният ни идеал ще бъде реализиран

За Русия това е неприемливо. Нищо лично. Големият въпрос днес е как ще постъпи Македония. Ще се хване ли на Путиновата въдица, или ще последва своя интерес. А той императивно изисква сближаване и единодействие с България и бързо влизане в НАТО и ЕС. Ако България и Македония проумеят, че не могат да разделят общата си история, а трябва да я споделят, че двете страни са равноправни наследници на българската цивилизация създава кирилицата и че заедно могат да постигнат много повече, то шансът Балканите да станат неделима част от „същинската“ Европа рязко нараства. Това вероятно няма да се хареса в Москва и в Анкара, които искат да притеглят региона към „Сърцевината“, или към „Близкия изток“.

Основната задача на държавниците в София и Скопие е да се преборят това никога да не се случи. Нищо лично!